

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Q. 250 Quid notandum circa obligationem & modum interrogandi
pœnitentem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

mur, sæpe profit, non ita rigor fori interni, quod fideles subterfugere possunt, & ad quod soli voluntarii accedunt. Ex dictis,

1744. *Colliges.* Rigorem sic esse temperandum, ut non degeneret in laxitatem, uti etiam notavi l. 1. n. 510. Rectè S. Bonav. Tom. 7. l. 2. comp. Theol. verit. c. 52. Cavenda est conscientia nimis larga & nimis stricta, nam prima generat præsumptionem, secunda desperationem: item prima dicit sæpe malum bonum, secunda è contra bonum malum: item prima sæpe salvat damnandum, secunda è contra damnat salvandum.

1745. *Q. 250.* Quid notandum sit circa obligationem & modum interrogandi pœnitentem. Bz. seqq. §. 1. Confessarius tenetur aliquando interrogare pœnitentem, Mag. S. Th. Nav. Suar. Aversa q. 16. s. 11. Tann. d. 6. q. 7. n. 95. Sto2 l. 2. n. 101. & alii communissimè contra Med. Sot. Henric. Vasq. Sa, qui putant non teneri interrogare eum, qui se examinavit, nisi quando cederet in detrimentum tertii; quod etiam Lohm. putat probabile; sed puto esse improbabile, & Castrop. pu. 19. §. 2. n. 3. meritò dicit oppositum sibi esse certum, nam Cap. Omnis 12. De pœn. & remiss. dicitur, Sacerdos sit discretus &c. diligenter inquirens & peccatoris circumstantias & peccati. Idem probat ex variis Conc. Tann. n. 96. Ratio autem est clara, quia Confessarius, 1. est Judex, ergo debet cognoscere causam sive peccata omnia, quæ pœnitens tenetur ejus sententiæ subijcere, sæpe autem, si non interroget & adjuvet, non cognoscer omnia, quia pœnitens nescit explicare species nec addere numerum, ergo. 2. Est Doctor, ergo tenetur etiam hinc pœnitentem instruere, ut prout obligatur, peccata enarret: 3. Est

3. Est Minister Sacramenti & vices agens Christi, ergo debet procurare, quantum moraliter potest, imprimis ut ponatur integritas materialis Sacramenti, quam Christus requisivit: Deinde ut satisfiat juri quod habet Deus offensus, ut si remittere debeat omnia peccata, etiam omnia, prout præcipit, exponantur. Hinc Gerson tr. 8. super Magnificat partit. 2. postquam reprehendit eos, qui nimirum interrogant, etiam eos carpit, qui nihil, sed dicunt, *Nihil interrogabo, scit peccata sua, dicat illa, si vult*: Sic dimittit inscios, sic verecundos latere facit in peccatis suis, non utens clave scientiæ, quæ data est ad aperiendum, cum discretione tamen, secretas animæ plagas. Concludit Rayn. in Heter. Tom. 16. l. 1. p. 9. n. 1. & 2. non debere Confessarium adeo emungere pœnitentem, ut eliciat sanguinem, attamen teneri interrogando juvare, ut integram faciat confessionem.

§. 2. Quisquis sit, qui deficit in confitendo 1746. integre, est interrogandus, nec ibi habendus respectus personarum, quia Christus, inquit Gob. t. 7. n. 5 & 6. non condidit pro Principum vel Magnatum confessionibus peculiarem Theologiam, sed voluit eos eadem lege teneri. Gerson p. 2. num. 32. in Opusc. De arte audiendi confess. conf. 20. ait, *Sentiat alius, quod voluerit, ego coram Deo testor, me plures talibus remediis induxisse ad confessionem, qui fatebantur nunquam, etiam in articulo mortis fuisse talia dicturos cuicumque: laudabant tamen Deum totis visceribus gratias agentes, quod ita se aperuerunt.*

§. 3. Non teneris interrogare, si scias pœnitentem scire, quid requiratur ad validam confessionem, Burgh. cent. 2. cas. 17. & alii. Consequenter

quenter Religiosi, Clerici aliique præcipuè in Theologia versati non sunt faciliè interrogandi, nisi manifestum sit omitti vel non satis discerni aliquid necessarium: & si fortè vir ejusmodi doctus, qui in aliis peccatis addit circumstantias & numerum, in uno aliquo ea omittat, communiter præsumi potest, quòd vel committens ad talem circumstantiam non advertit, vel non sciat numerum, vel saltem non apprehenderit ut mortale. Aliud est, si omnia promiscuè sine circumstantia & numero diceret, aut si aliunde esset vehemens præsumptio, quod ex inadvertentia vel ignorantia omitteret aliquid necessarium, tum enim esset interrogandus, *Lohner*. Et quamvis non judicetur esse absolutè opus, tamen sæpe utile est interrogari, imprimis eos, qui necdum sciunt integre confiteri, ut discant, si fortè aliâ vice talem malitiam contrahant: Deinde illos, qui suo tempore confessiones audituri sunt, ut discant alios confessuros aptè interrogare.

1748. §. 4. *Docent Suar. Vasq. Burgh. supra Illf. n. 125.* Confessarium non teneri interrogare, quando advertit pœnitentem, qui noverat se examinare, adhibuisse ad hoc moralem diligentiam. Addunt *Lugo d. 16. à n. 589. Tamb. De Meth. conf. l. 3. c. 9. n. 10. Illf. n. 120.* Confessarium non teneri exactiùs interrogare, quam pœnitens teneatur se examinare, id est, non nisi more humano, ne odiosum reddatur Sacramentum, præceptum enim Confessionis materialiter integræ non obligat, ubi integritas haberi non potest sine gravi molestia, & in casu, quo confessio redderetur odiosa, hinc dicunt *Lug. Gob. Lohn.* non valere illam confessionem.

quentiam, si hoc vel illud interrogarem, distinctius intelligerem hoc peccatum, ergo tenor interrogare, uti etiam non valet secundum *Ills.*, si hic homo adhuc unâ horâ se examinaret, cognosceret plura peccata, ergo ad hoc tenetur: multæ enim causæ excusant ab exactiore cura: sed cavendum, ne potius absterreat respectus humanus quàm prudens timor reddendi Sacramentum odiosum.

§. 5. Cautè procedendum in peccatis carnalibus, ut non instruat pœnitentem ad peccandum, inquit *S. Th.* Opusc. 65. De cautela in Confess. Item ne Confessarius ipse, maxime si adhuc juvenis sit, scandalum pariat, vel de seipso suspicionem faciat, inquit *Gob.* Ubi autem opus, utatur verbis honestis. Si pœnitens neget cogitationes, plerumque opus non est interrogare de operibus, nisi apud rudes, qui putant cogitationes non esse peccata. Si fateantur cogitationes, interrogari possunt de desideriis, & an non saltem voluissent peccare, si potuissent vel fuissent ausi. Tum de colloquiis turpibus, aspectibus, tactibus, quos si fateantur, querendum, an non fortè aliquid adhuc pejus fecerint: si enim sic non interrogentur, sæpe tacebunt, credentes satis esse, quòd in genere aliquid dixerint vel dederint occasionem interrogandi. Quoad confessiones juvenularum mulierum monet *S. Th.* supra, ut Sacerdos non immoretur inquirendo motus membrorum & usus, quia ubi talis esca jacet, antiqui hostis stimuli non desunt ad tentandum. Regulariter puellam confitentem lapsum non interroget de circumstantia virginitatis, quia probabile est non mutare speciem: nec confitentem incestum interroget, in quo gradu fuerit,

rit,

rit, nam rarè est in primo, & probabile est alio non differre specie: nec facile interroget conjuges de debito conjugali, sed si prudenter suspicetur, quòd illud deneget, quærat, an inter se sint unanimes, si maritus est, an fidem seruet uxori; si uxor, an marito præstet obedientiam, & si Rei sint, sic facile erumpet. Præstat, inquit Cón., aliquando Sacerdotem minùs perfectè peccatum intelligere, quàm sibi vel illi aliquod scandalum causare. Et Angel. ait, Confiteatur mulier se cognitam extra vas debitum, non quære, in quo ergo loco vel quomodo, tales enim sunt potius contaminatores quàm Confessores, qui talia quærunt: excipe, nisi præsumi posset sodomia: vide Dianam p. 3. t. 4. R. 99.

1750. §. 6. Discretè interrogandum, non quidquid possibile, sed quod probabile est poenitentem fecisse. Hinc interrogandum convenienter ad cujusque statum, sexum, ætatem, naturam, negotiationem &c. ideoque minùs interrogandus æger, quàm sanus, ne nimium fatigetur: magis rusticus quàm civis, quia rudiores minùs sciunt confiteri: magis, qui à longo, quàm qui à parvo tempore est confessus, aut qui plura, quàm qui pauciora solet afferre, quia hic faciliùs recordatur. Ordinariè interrogari potest poenitens rudior, 1. Quando ultimò fit confessus. 2. An nihil omiserit in prioribus confessionibus 3. An poenitentiam expleverit. 4. An vivat in odio, occasione peccandi, retentione alienorum. Et universim reflectere debet Confessarius in quovis ferme peccato peccari posse octo modis, qui speciem diversam habent: 1. Cogitatione morosâ, se delectando in illo. 2. Desiderio illud committendi, saltem si potuisset vel ausus fuisset. 3. Actu ipso,

com-

committendo. 4. Verbis vel aliis signis dando occasionem scandali circa tale peccatum. 5. Positivè inducendo alium ad peccatum. 6. Cooperando. 7. Non impediendo, cum posses. 8. Approbando seu laudando factum ab alio.

§. 7. Confessarius potest, per se loquendo, 1751.
 præsumere, quòd pœnitens apprehenderit objectum, sicuti secundum se malum est, proinde opus non erit interrogare, quâ mente vel cum qua conscientia fecerit, *Laym. Gob. t. 7. n. 337.* Sæpe tamen ex circumstantiis personæ potest aliud præsumi, uti si homo aliàs innocens dicat se habuisse delectationem in venerea cogitatione, est interrogandus, an voluntariè, an malitiam advertens: è contrà si assuetus veneris diceret se quæzivisse delectationem sensibilem, interrogandus esset, an non advertisset saltem periculum consensûs in veneram. Et in ejusmodi casibus rectè negat *Sanch. De Matr. l. 7. d. 14. n. 15.* sufficere, si Confessarius nitatur solis præsumptionibus, præsertim ex verbis, quando potest faciliè interrogando habere certitudinem. An Confessarius, si v. g. Sacerdos confiteatur se peccasse contra castitatem, debeat interrogare, fueritne memor sui statûs vel voti, dictum est in l. 5. n. 55.

§. 8. Episcopi Belgii Bruxellis congregati in 1752.
 Decreto ad suos 23. Apr. 1697. Sapienter monent: *Complicum nomina Confessarius non inquirat, nequidem sub prætextu, quòd velit aut possit eis prodesse non obesse: multò minus confessione pœnitentis abutatur ad instituendam complicis denunciationem vel accusationem, neque hoc committat, ut ad complicis Superiores scribantur litteræ anonymæ, multò minus à se subscriptæ: nec denique faciat quicquam,*
 unde

unde vel pœnitens vel complex aliquod gravamen accipiat, cum ipsum peccatum & nomen complicis per inadvertentiam pœnitens expresserit, cadat sigillo unà cum peccato pœnitentis. Possit tamen pœnitentem nominare complicem, si nec apud alium Confessarium, nec aliter possit integre confiteri, docent *S. Th. opusc. 12. q. 6. S. Bonav. S. Anton. Suar. Vasq. Lugo d. 16. f. 7. aliique 20. gravissimi auctores apud 7. Sanch. d. 8. n. 9.* E contra oppositum tenent *Arm. Nav. Mel. Bann. Diana & alii*, quia conservatio famæ, ad quam complex jus habet, videtur excusare quidquid sit de hoc, rectè docent *Sot. Leon. Bann. Dian. Lug. Aversa q. 18. f. 7. & alii cum Mendo d. 10. q. 6. si gravia damna timeantur à complice, & pœnitens non possit ea impedire, sed solus Confessarius, teneri Confessario manifestare complicem, (quod secundum dicta n. 1144. expedit fieri extra confessionem) quia cum teneatur ea impedire, & aliud medium desit, ad hoc tenetur. Quòd si pœnitens spondeat impedire per seipsum, & Confessarius prudentem habeat causam dubitandi, an id facturus sit, non potest cogere, ut manifestet complicem, attamen differre potest absolutionem, donec renunciet se fecisse, uti iidem AA. docent. Vide dicenda à n. 1958.*

1753. §. 9. Si Confessarius sciat pœnitentem commisisse peccatum, quod tamen jam reticet, imò etiam negat, ordinariè absolvi non potest, nisi prudenter præsumi possit esse alteri confessus aut non apprehendisse esse mortale, *7. Sanch. d. 8. Diana p. 3. t. 4. R. 105. Illf. n. 127.*

1754. §. 10. Si incidat dubium, an prior Confessarius satis examinârit pœnitentem, præsumere fecit.

fecisse, nisi clarè deprehendas oppositum, quia est possessio pro priore Confessario, quòd officium suum bene fecerit, nec delicta præsumuntur, *Gob. n. 321.*

Quomodo specialiter examinari possint homines variæ ætatis & status, dicitur ad dub. seq. Quomodo autem practicè juvari possit pœnitens, ut integre confiteatur quoad numerum, dixi à n. 921. Catalogi peccatorum per ordinem Præceptorum Dei & Ecclesiæ videri possunt apud *Polancum* in Append. ad Director. & *Veron* in Man. Sodalitatis.

Q. 251. An Confessarius aliquando teneatur 1755.
docere vel de rebus aliquibus admonere pœnitentem. R. Teneri, uti patet ex officio Doctoris: hinc §. 1. Si pœnitens culpabiliter aliquid ignoret, id est, quod teneatur & possit scire, Confessarius debet eum docere, sive sit ignorantia juris sive facti, sive juris divini sive humani, quia tum est indispositus ob culpam istius ignorantie, *Aversa* q. 16. f. 12. *Arr. d. 43. n. 14.* Inde autem colligitur, quòd ignorantia sit culpabilis, si ponens actionem in tali materia habeat remorsum conscientie, ne peccet vel se periculo peccandi exponat, & tamen negligat inquirere aut se certificare

§. 2. Homines bene educati & frequenter 1756.
confitentes, prudenter supponuntur scire ea, quæ ad salutem sunt necessaria necessitate medii: ubi tamen esset prudens ratio dubitandi, teneretur Confessarius ante omnia docere illa, quæ ad fidem & spem pertinent, quia sine illis dolor non est supernaturalis, secundùm dicta l. 2. à n. 14. ubi à n. 30. dixi, quomodo quis practicè induci possit ad credendum: & à n. 118.
quo-